

LIPERIN SEURAKUNTA
Kirkkoneuvosto

§

sivu

Kokouspöytäkirja 23.4.2019, nro 3/2019

25	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	38
26	Pöytäkirjantarkastajat	38
27	Työjärjestyksen hyväksyminen	38
28	Tuloveroprosentti vuodelle 2020	39
29	Lastenohjaajien lomautukset työ kautena 2019–2020	40
30	Lomajärjestyksen hyväksyminen	41
31	Tilintarkastajan valinta	42
32	Diakonian viran haettavaksi julistaminen	43
33	Liperin kirkon sakastin remontti sekä tukikaide urkuparvelle	44
34	Ilmoitusasiat ja muut asiat	46
35	Kokouksen päättäminen	47

PÖYTÄKIRJAN NRO 3/2019

KOKOUSAIKA 23.4.2019 klo 17.35–18.57

KOKOUSPAIKKA Pappila-virastotalo

LÄSNÄ OLLEET
JÄSENET

Jari Uimonen	puheenjohtaja
Riikka Saukkonen-Pietarinen	varapuheenjohtaja
Jouni Hyttinen	jäsen
Kati Pikkarainen	varajäsen
Mirja Kotivaara	jäsen
Juha Meronen	jäsen
Sirpa Naumanen	jäsen
Hanna-Leena Puhakka	jäsen

POISSA Kyösti Hämäläinen

MUUT LÄSNÄ
OLLEET

Mikko Kaskiniemi	kirkkovaltuuston pj.
Harri Nousiainen	taluspäällikkö, pöytäkirjanpitäjä

ALLEKIRJOITUKSET

Jari Uimonen
puheenjohtaja

Harri Nousiainen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJA ON
TARKASTETTU

Liperissä 23.4.2019

Juha Meronen
pöytäkirjantarkastaja

Sirpa Naumanen
pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA ON OLLUT
YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Liperin seurakunnan kirkkoherranvirastossa ajalla
__/__/__ - __/__/__ 2019 viraston aukioloaikoina.

Harri Nousiainen
taluspäällikkö

KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Kn 25 § KL 7 luku 4 § 1 mom.:

”Seurakunnan toimitin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.”

KJ 9 luku 1 § 1–2 mom.:

”Kirkkoneuvosto päättää kokoontumisensa ajan ja paikan. Kirkkoneuvosto kokoontuu myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai vähintään neljäsosa jäsenistä sitä kirjallisesti pyytää ilmoittamansa asian käsittelemistä varten.

Kokouksen kutsuu koolle puheenjohtaja kirkkoneuvoston päättämällä tavalla. Samalla on kokouksesta ilmoitettava myös kirkkovaltuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle.”

Kokouskutsu ja esityslista on lähetetty kirkkoneuvoston jäsenille sekä kirkkovaltuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle 16.4.2019.

PÄÄTÖSEHDOTUS (pj.): Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAT

Kn 26 § **PÄÄTÖSEHDOTUS (pj.):** Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Juha Meronen ja Sirpa Naumanen.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Kn 27 § **PÄÄTÖSEHDOTUS (pj.):** Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin lisäyksellä, että ennen ”Ilmoitusasiat ja muut asiat” -pykälää käsitellään pykälä ”Liperin kirkon sakastin remontti sekä tukikaide urkumarvelle”.

TULOVEROPROSENTTI VUODELLE 2020

Kn 28 § Kirkkolaki 15 luku 2 § 3 mom.:
”Kirkkovaltuusto tai yhteinen kirkkovaltuusto päättää tuloveroprosentista 0,05 prosenttiyksikön tarkkuudella.”

Liperin seurakunnan tuloveroprosentti on ollut vuodesta 2002 lähtien 1,6.

PÄÄTÖSEHDOTUS (tal.pääll.): Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto vahvistaa vuoden 2020 tuloveroprosentiksi 1,6.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

LASTENOHJAAJIEN LOMAUTUKSET TYÖKAUTENA 2019–2020

Kn 29 § Lastenohjaajien työ päivä- ja perhekerhoissa on ollut sidoksissa koulujen työrtyymiin. Koulujen loma-aikoina (lukuun ottamatta kesäkuun kahta ensimmäistä viikkoa) päivä- ja perhekerhoja ei ole pidetty, koska tuolloin osallistuminen kerhoihin on arvioitu vähäiseksi. Kerhotyön katkosten aikana lastenohjaajat ovat olleet lomautettuina.

PÄÄTÖSEHDOTUS (tal.pääll.): Kirkkoneuvosto päättää, että työ kautena 2019–2020 lastenohjaajat lomautetaan kerhotyön keskeytysten ajaksi seuraavasti:

- 14.–20.10.2019
- 23.12.2019–5.1.2020
- 2.–8.3.2020
- 15.6.–23.8.2020.

Lomautusten syynä on työn vähentyminen tilapäisesti. Lomautusta ei toteuteta keskeytyksen ajaksi, jos työntekijälle myönnetään vuosilomaa ko. ajalle.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

LOMAJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Kn 30 § Lomanmääräytymisvuoden 1.4.2018–31.3.2019 aikana ansaitut vuosilomat on koottu liitteeseen 1.

Lomarahaa on voitu vaihtaa kirkon sopimuslalla vapaaksi 1.4.2014 lukien. Lomarahan vaihtaminen perustuu työntekijän ja työnantajan väliseen sopimukseen.

PÄÄTÖSEHDOTUS (tal.pääll.): Kirkkoneuvosto vahvistaa lomajärjestyksen ja lomarahavapaiden määrän liitteen 1 mukaisesti.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

TILINTARKASTAJAN VALINTA

Kn 31 § Kirkkojärjestys 15 luku 7 §:

”Kirkkovaltuusto tai yhteinen kirkkovaltuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten joko vähintään yhden varsinaisen ja yhden varatilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön.

Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan tulee olla JHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on määrättävä päävastuulliseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja.

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Jos edellytykset riippumattomaan tarkastukseen puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta tehtävää tai luovuttava siitä.

Kirkkovaltuusto tai yhteinen kirkkovaltuusto voi erottaa tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön tehtävästään kesken toimikauden. Tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö voi erota tehtävästään kesken toimikauden ilmoittamalla siitä kirkkovaltuustolle tai yhteiselle kirkkovaltuustolle.”

Liperin seurakunnan taloussääntö 27 § Hallinnon ja talouden tarkastus:

”Tilintarkastajan on tarkastettava toukokuun loppuun mennessä julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tilintarkastus järjestetään seurakunnan toimivasta johdosta ja muista tili-velvollisista riippumattomaksi. Tilintarkastajalta ei edellytetä seurakunnan jäsenyyttä.”

BDO Audiator Oy edeltäjineen on toiminut Liperin seurakunnan tilintarkastajana vuodesta 1987 lähtien. BDO-konserniin kuuluva BDO Audiator Oy on yksi Suomen johtavista seurakuntatalouksien tilintarkastajista. Kirkkovaltuuston toimikaudella 2015–2018 BDO Audiator Oy:n asiakkaina on ollut n. kolmasosa Suomen ev.lut. kirkon seurakunnista.

BDO Audiator Oy tarjoaa Liperin seurakunnalle vuosien 2019–2022 tilintarkastuspalveluja päätyneeseen tilintarkastussopimukseen perustuen siten, että vuoden 2019 osalta tarkastuspäivien ja -tuntien hinnat pysyvät samoina kuin vuoden 2018 tarkastuksen osalta.

Vuositasolla tilintarkastuksen kustannukset ovat n. 3 400 €.

PÄÄTÖSEHDOTUS (pj.): Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto valitsee toimikauden 2019–2022 hallinnon ja talouden tarkastamista varten JHT-tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

DIAKONIAN VIRAN HAETTAVAKSI JULISTAMINEN

Kn 32 § Diakoni Pirkko Mannisen virkasuhde Liperin seurakunnassa päättyi 12.7.2018. Diakoni Nina Lisitsin on hoitanut avointa virkaa 6.8.2018 alkaen kirkkoherran viranhaltijapäätöksellä. Avoimen viran hoitaminen jatkuu viran täyttöön saakka, kuitenkin enintään 5.8.2019 saakka.

Kyseinen 3. diakonian virka jakautuu voimassaolevan diakoniatyöntekijöiden työnjakokirjan mukaan 60 % Viinijärven alueelle ja 40 % Ylämyllylle. Viran painopisteitä ovat diakoninen perhe- ja aikuistyö sekä yleinen diakoniatyö. Virka kuuluu vaativuusryhmään 502, ja viranhaltijan virkapaikka on Viinijärvi.

Viran kelpoisuusehtona on kirkkohallituksen päätöksen (Kirkon säädös-koelma nro 124) 1 §:n mukainen tutkinto: sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto (sosionomi AMK) tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto (sairaanhoitaja AMK). Kirkkohallituksen tai piispainkokouksen aikaisempien tutkintopäätösten mukaiset tutkinnot huomioidaan siten kuin säädöskokoelman nro:lla 124 julkaistun kirkkohallituksen päätöksen 8 §:n 4 momentissa sanotaan.

”Viranhaltijalla tarkoitetaan henkilöä, joka on virkasuhteessa työnantajaan. Virkasuhteella tarkoitetaan julkisoikeudellista palvelussuhdetta, jossa seurakunta... on työnantajana ja viranhaltija työn suorittajana.” (KL 6 luku 2 §)

”Virkasuhteeseen ottaminen edellyttää julkista hakumenettelyä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Viranhakuilmoitukset on saatettava tiedoksi julkaisemalla ne työnantajan julkisten kuulutusten ilmoitustaululla sekä tarpeen vaatiessa muulla työnantajan päättämällä tavalla, jollei toisin säädetä. Hakuaika on vähintään 14 kalenteripäivää ilmoituksen julkaisemisesta.” (KL 6 luku 10 § 1 mom.)

PÄÄTÖSEHDOTUS (pj.): Kirkkoneuvosto

1. julistaa diakonian viran haettavaksi 4.6.2019 klo 16 mennessä; liitteen 2 mukainen ilmoitus julkaistaan seurakunnan ilmoitustaulun lisäksi seurakunnan ja kirkon internet-kotisivuilla sekä lyhennettynä Kotimaa-lehdessä,
2. nimeää haastatteluryhmän: Jari Uimonen (pj.), Sirpa Naumanen, Juha Meronen ja Hanna-Leena Puhakka,
3. valtuuttaa haastatteluryhmän valitsemaan hakijoista haastatteluun kutsuttavat ja tekemään valinnasta ehdotuksen kirkkoneuvostolle.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

LIPERIN KIRKON SAKASTIN REMONTTI SEKÄ TUKIKAIDE URKUPARVELLE

Kirkkoneuvosto 26.3.2019:

Kn 20 § Vuoden 2019 talousarvion investointiosassa on 50 000 €:n määräraha Liperin kirkon sakastin remonttiin ja kaapistojen uusimiseen.

Rakennusarkkitehti Jouni Töyrylä on laatinut suunnitelman Liperin kirkon sakastin korjauksista/muutoksista. Remontti käsittää sakastin nykyisten lastulevykaappien purkamisen ja kokolattiamaton poistamisen, lattia-, katto- ja seinäpintojen maalaamisen sekä uusien kaapistojen rakentamisen.

Sakastin korjaussuunnitelma on liitteenä 2.

Rakennusarkkitehti Jouni Töyrylä on laatinut myös suunnitelman Liperin kirkon urkuparvelle asennettavasta tukikaiteesta. Kiinteistökatselemuksen yhteydessä on kiinnitetty huomiota puukaiteen mataluuteen urkuparven kohdalla. Sivulehtereillä kaide on korkeammalla, koska lattiataso on matalammalla kuin urkuparvella. Liian matala kaide urkuparvella voi aiheuttaa vaaratilanteen varsinkin, jos parvella liikkuu yhtä aikaa suurempi määrä ihmisiä.

Suunnitelma kaiteesta on liitteenä 3.

Kirkkolaki 14 luku 5 a § 1 mom.:

”Lausunnot

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän on ennen päätöksen tekemistä varattava Museovirastolle tilaisuus antaa asiasta lausunto, jos päätös koskee suojellun tai sellaisen kirkollisen rakennuksen, jonka käyttöön ottamisesta on kulunut 50 vuotta, olennaista muuttamista tai purkamista taikka käyttötarkoituksen muuttamista. Lausunto on pyydettävä jo asiaa koskevasta suunnitelmasta.”

PÄÄTÖSEHDOTUS (tal.pääll.): Kirkkoneuvosto pyytää Museovirastolta lausuntoa liitteenä 2 olevasta sakastin korjaussuunnitelmasta ja liitteenä 3 olevasta urkuparven kaidesuunnitelmasta.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kirkkoneuvosto 23.4.2019:

Kn 33 § Museovirasto on 16.4.2019 antanut lausuntonsa sakastin korjauksista ja urkuparven tukikaiteen rakentamisesta, liite 3.

Museoviraston mukaan sakastin sisätilojen kunnostus on ajankohtaista. Kaappien syventäminen parantaa niiden käytettävyyttä ja mahdollistaa myös kassakaapin sijoittamisen niiden sisään. Tulee kuitenkin varmistaa, ettei kaappien syvyysmitoitusta ylimitoiteta tarpeettomasti. Nyt tehtävän kunnostuksen yhteydessä Museovirasto kehottaa harkitsemaan myös sakastia kiertävän, kaappien päällä olevan kotelon poistamista ja sen takana olevien asennusten uudelleen reititystä huomaamattomampiin paikkoihin tilan arvokkuuden ja eheyden lisäämiseksi. Museovirasto myös muistuttaa, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa kohteessa tulisi ensisijaisesti käyttää perinnemalleja huomioon ottaen kuitenkin aiemmin käsitellyt pinnat sekä niiden asettamat vaatimukset.

Urkuparven kaiteen korotus vastaamaan tämän päivän kaidemitoitusohjeita on Museoviraston näkemyksen mukaan aiheellista yleisen turvallisuuden kannalta.

Museoviraston näkemyksen mukaan esitetyt korjaukset ja muutokset eivät ole kirkkolain tarkoittamia oleellisia muutoksia.

Museovirasto puoltaa niiden eteenpäinviemistä edellä mainitut kommentit huomioiden.

PÄÄTÖSEHDOTUS (tal.pääll.): Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto hyväksyy Liperin kirkon sakastin korjaussuunnitelman ja urkuparven kaidesuunnitelman kirkkoneuvoston 26.3.2019 kokouksen pykälän 20 liitteiden 2–3 mukaisesti.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

ILMOITUSASIAT JA MUUT ASIAT

- Kn 34 § Talouspäällikön viranhaltijapäätökset:
- 14 § Työvapaan myöntäminen lastenohjaaja Merja Hiltuselle ajalle 11.–12.3.2019
 - 15 § Kanttori Hannele Sorvarin virkavapaan keskeytyksen hyväksyminen: virkavapaa päättyy 1.7.2019
 - 16 § Vuosiloman ja lomarahavapaan myöntäminen seurakuntamestari Esa Karttuselle ajalle 1.–21.4.2019
 - 17 § Vuosisidonnaisen palkanosan hyväksyminen vt. nuorisotyönohjaaja Tiina Hovattala-Saatsille
 - 18 § Virkavapaan myöntäminen vt. nuorisotyönohjaaja Tiina Hovattala-Saatsille ajalle 13.–15.3.2019
 - 19 § Työvapaan myöntäminen lastenohjaaja Sini Heinoselle ajalle 22.3.2019

PÄÄTÖSEHDOTUS (pj.): Kirkkoneuvosto merkitsee ilmoitusasiat tietoonsa saatetuiksi ja toteaa, ettei se käytä siirto-oikeuttaan.

PÄÄTÖS: Päätösehdotus hyväksyttiin.

KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Kn 35 § Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.57. Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus liitettiin pöytäkirjaan.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Kirkkoneuvosto

Kokouspäivämäärä
26.3.2019

Pöytäkirjan pykälä
25–35

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	<u>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</u> Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. Pöytäkirjan pykälät: 25–28, 31–35
	<u>Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto</u> Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla: Pöytäkirjan pykälät: 29–30
	<u>Alistusasiaa koskeva muutoksenhakukielto</u> Kirkkolain 24 luvun 3 §:n 2 mom. mukaan oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka alistetaan tuomiokapitulini tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi. Pöytäkirjan pykälät:
	<u>Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot</u> 1. Kirkkolain 6 luvun 72 §:n 2 mom:n, 2. kirkkolain 24 luvun 14 §:n 2 mom:n, 3. hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom:n, tai 4. muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:
	<u>Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot</u> Hankintaa koskevista seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a §:n 2 mom. nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksarvon ¹ . Pöytäkirjan pykälät:

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä <u>kirjallisen</u> oikaisuvaatimuksen. Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot: • Liperin seurakunnan kirkkoneuvosto Käyntiosoite: Pappilantie 1, Liperi Postiosoite: Pappilantie 1, 83100 Liperi Sähköposti: liperi.kirkkoherranvirasto@evl.fi Pöytäkirjan pykälät: 29–30
---	---

¹ Hankintalain soveltamisen kynnyksarvot (alv 0 %): 60.000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut), 150.000 € (rakennusurakat), 400.000 € (sosiaali- ja terveyspalvelut) ja 500.000 € (käyttöoikeussopimukset)

	<p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämistä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi seurakunnalle silloin kun se on seurakunnan käytettävissä tietojärjestelmässä siten, että sitä voidaan käsitellä.</p>
Oikaisuvaatimuksen sisältö	<p>Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none">– oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi– tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä– millaista oikaisua päätökseen vaaditaan– millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan.

HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisun tekeminen	<p>Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (Hankintalaki 132–135 §).</p> <p>Toimitusosoite Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikön yhteystiedot: Liperin seurakunnan kirkkoneuvosto Käyntiosoite: Pappilantie 1, Liperi Postiosoite: Pappilantie 1, 83100 Liperi Sähköposti: liperi.kirkkoherranvirasto@evl.fi</p> <p>Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.</p>
Hankintaoikaisun sisältö	<p>Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none">– oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi– tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä– millaista oikaisua päätökseen vaaditaan– millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan. <p>Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jole ole hankintayksikön hallussa.</p>

VALITUSOSOITUS

Valitus- viranomainen ja valitusaika	<u>Kirkollis- ja hallintovalitukset</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomainen ja yhteystiedot: • Itä-Suomen hallinto-oikeus Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, Kuopio Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio Telekopio: 029 564 2501 Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet . Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:	Valitusaika 30 päivää 30 päivää
	<u>Kirkollisvalitus alustusasiassa</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomainen ja yhteystiedot: • Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät: Käyntiosoite: Kuninkaankatu 22 A, Kuopio Postiosoite: PL 42, 70101 Kuopio Sähköposti: kuopio.tuomiokapituli@evl.fi • Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: PL 210 (Eteläranta 8), 00131 Helsinki Telekopio: (09) 1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi	Valitusaika 30 päivää 30 päivää
	<u>Valitus markkinaoikeuteen</u> Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen. Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen. Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena	

	<p>ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.</p> <p>Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaoikaisua koskevassa kohdassa.</p> <p>Markkinaoikeuden yhteystiedot</p> <p>Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:</p> <p>Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI Käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, Helsinki Telekopio: 029 564 3314 Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.</p>
Muutoksenhaku-ajan laskeminen	<p>Valitus- ja oikaisuvaatimusajaksi lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettamisestä.</p>
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">– valittajan nimi ja kotikunta– postiosoite ja puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot– sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä– päätös, johon haetaan muutosta– miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi– perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>:</p> <ul style="list-style-type: none">– päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä– todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta– asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p> <p>Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden</p>

	perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon.
Valitusasiakirjojen toimitaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.
Oikeudenkäyntimaksu	Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 260 euroa ja markkinaoikeudessa 2050 €. Käsittelemäksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4100 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa ja 6140 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.
	Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.